

TELEGRAFUL ROMÂNUL

Nr. 15.

ANULU XXIV.

Sabiu 19 Februarie (2 Mart.) 1876.

Telegrafu este Duminec'a si Joi'a la fiecare d'ouă septemani cu adansulu Foisidrei — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura Foisidrei, adresele către espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inscratiunile se platescu pentru intr'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Despre competinta in trebi administrative bisericesci.

Me voiu sil' a tracta materi'a intitulata in generalu si apoi a o aplicá la unu obiectu specialu si la unu casu concretu, precum amu facutu si in primul tractatu, despre competinta in trebi *judiciali* bisericesci, crediendu ca numai asiá va fi tractatulu mai usioru intielesu si mai instructivu.

De obiectu specialu mi iau: *regulara si resp. arondarea protopresbiteratelor in archidieceasa.*

Casulu concretu este: ca acestu obiectu se sustiene de unii ca se p'ote luá la discussiune in consistoriulu metropolitanu, de unde s'a formulatu acea opiniune: ca regulara indicata trebuie sistata in archidieceasa, pâna atunci, pâna cându nu va fi decisu congresulu asupr'a proiectului de regulara, statoritu dejá prin sínódele archidieceasane.

Regulara resp. arondarea dupa cum vedemu s'a sistatu. Cá motivu pentru acést'a s'au adusu acea: ca dupa unu conclusu alu congresului din an. 1870 (a prot. pct. 157) unu atare proiectu conclusu prin sínódule archidieceasane, numai dupa aprobarea congresului p'ote avé valóre de lege.

Stámu dar' in fati'a unei cestiuni importante si demne de discussiune publica, adeca despre competinta congresului si a sínódeloru in cele *administrative* séu mai precisu, despre sfer'a de activitate a organeloru metropoliei in acte administrative, ce privescu numai pre o diecesa.

Me voiu incercá a deslegá cestiunea acést'a, precátu mi servescu cunoscintiele si pre cátu suferé spatiulu unui jurnal, fára a preocupá alte pareri mai bune, anume ale acelor'a, cari ex professo suntu chiepati a studiá astfelu de materii.

Chei'a deslegárei o cautu in canónele si asiedimintele bisericeii nóstre gr. or. pentruca acelea au pusu fundamentulu bisericeii; conformu acelor'a s'au constituitu si bisericeii nóstra gr. or. transilvanéna, mai alesu de cându fericitulu Archipastoru *Andreu Siagun'a* au luatú cárm'a ei (vedi actele sínódeloru din anii 1850, 1860 si 1864). Pre bas'a acelor'a s'au pretinsu si s'au castigatu restaurarea vechi nóstre metropolii gr. or. romane (vedi memorialulu lui *Siagun'a* cátra ministrulu de culte din 1851, reprezentanti'a lui cátra Majestate din 1851, s. a.) si dupa acelea s'au constituitu si bisericeii nóstra metropolitana.

Nici pre viitoru nu ne vomu poté abate dela legile canonice, pre cari si le-au datu insasi bisericeii; ci numai unele modificatiuni rationali si necesare vomu poté face, cari nu alteréza principiile canonice. Séu se me servescu de cuvintele lui *Siagun'a* rostite in primulú sínodu din 1850: ca canónele suferu schimbare, inse numai intr'atát'a, *incátu, ceea ce se face spre a modificá séu a acomodá ore care canonu disciplinariu impregiuráriloru locali*, sa se fáca cu *paza*, spre a nu vatamá intentiunea primitiva a canonului. Se mai poté adauge, cá unele norme canonice cu tempulu au devenitu nepracticabile. Remánu inse nestramutate acelea principii canonice, ce facu fundamentulu *organismului si alu libertáti* bisericeii cá si acelea, pre cari se baséza credinti'a si morala.

Fia-mi permisú a premite dara

pre scurtu unele principii in generalu despre organismulu bisericeii si desvoltarea lui.

Bisericeii nóstra ortodoxa pre cátu au intentionatu ea, a latí credinti'a la tóte popórele si a le intruní pre aceastea in *una* bisericea, pre atát'a a conservatu ea libertatea elementeloru cari compunu organismulu ei, aducându-le pre aceastea intr'o armonia corespunditóre integritáti si unitáti ei.

Acestu fundamentu eminentu alu organismului bisericeii, s'au pusu mai întâiu prin supremulu si singuru adevératulu principiu: ca unulu singuru *Christosu* este capulu bisericeii, de unde urméza, ca tóte elementele omenesti constituitóre de corpulu bisericeii, cá membre a le unii trupu suntu *egalu indreptatite* la vitalitatea organismului bisericescu, ier' functiunile acestoru elemente, stau in o corelatiune armonica prin care se intregesce organismulu. Libertatea si egalitatea asta o au estinsu bisericeii la tóte elementele organismului séu; asiá la cele *personali* séu la toti membri bisericeii, pre cum si la cele *sociali* dela parochie începându pâna la metropolie si patriarchatu. Si precum a recunoscutu bisericeii in organismulu ei libertatea individuala, asiá au conservatu ea libertatea sociala séu *autonoma* elementeloru sociali.

Consecuentu dupa aceastea principii s'au desvoltatu organismulu bisericeii si in partea ierarchica.

Urmatori apostoliloru: Episcopii suntu *egali* intre sine, pre cum au fostu si apostolii. Asemenea egala este dara si sfintieni'a lorú pre cum si potestatea lorú jurisdictionala si administrativa. Prin urmare si tienuturile de ei ocármuite (eparchiele séu diecesele) au remasu intre sine coordinate si autonome in trebile lorú proprii. Spre a se sustienea cu atátu mai tare acestu organismu si a se spriginí autonomi'a eparchiiloru, precum si spre a-si ajunge poporulu credinciosu mai usioru si mai curendu fericirea sea prin ascultarea si urmarea invetiatiiloru crestinesci si prin celebrarea cultulu divinú; bisericeii nóstra au ridicatu organismulu ei inca si la unu altu principiu naturalu si vitalu, *alu nationalitáti*, si din mai multe episcopii de unu neamu, de un'a limba au constituitu unu corpulu alu metropoliei inca prin canónele apostoliloru (v. can. 34).

Se intielege de sine, ca bisericeii au introdusu apoi in acestu organismu frumosu ordinea in tóte partile si elementele lui, dandu fáca cáru agendele ce i se cuviniu atátu in episcopatu, cátu si in metropolia, ceea ce au produsu armoni'a in organismu.

Bisericeii nóstra inse au datu acestu organismu si o forma de tractare a lucruriloru bis. cându au depusu in canóne acelu principiu *maritiu* „cá nici unii sa nu fáca fára de ceilalti“, si anume forma colegiala si constitutionala séu *sinodalitate*, prin care au vrutu se impedece ori-ce creatiuni de caste si privilegii, de absolutismu si despotismu si ori-ce abuzuri ale slabiciunei omenesci, cáci numai capulu bisericeii nevediatu este infalibilu.

Dupa aceastea premise generali, me apropiu de obiectu si voiu incercá cu canóne positive a dovedi de o parte, ca prin crearea metropoliei nu numai s'au sustienutu autonomi'a

eparchiiloru in afacerile lorú proprii, ci togmai s'au spriginutu acea, delaturandu-se ori-ce centralisare, carea aru stá in contradicere si cu principiile fundamentali mai susu espuse, ier' de alta parte, ca in sfer'a administratiunei si respect. legislatiunei organeloru metropolitane cadu numai acelea lucruri, cari se referu la intrég'a metropolia. O dovéda despre *decentralisatiune* in bisericeii nóstra metropolitana — de carea propria va fi aci vorba — ne dá si acea impregiurare, ca Metropolitul este numai unulu dintre episcopii eparchiali, *cá celu dintáiu*, adeca totu odata si Archiepiscopulu, care nu poté fi cá episcopu *autonomu totodata* si Metropolitu *centralistu*, va se dica, archidiecea'sa autonoma ier' diecesele sufragane centralisate in ea si sub capulu ei.

Lasu mai departe sa vorbéca insusi canónele, in materi'a sulevata:

Can. apost. 34 prescrie, ca episcopii fia-cárei natieni se cunósca pre celu mai mare intre densii de capu, si nimicu mai *momentosu* sa nu fáca fára elu; ier' ei numai acelea sa le fáca, ce se referu si se cuviniu la *eparchi'a sea si la satele* lorú supuse.

Dar' nici capulu se nu fáca fára de ceilalti nimicu.

Can. 9 Antiochi'a asemenea prescrie: ca fia-care episcopu se aiba *stapánire preste eparchi'a sea si sa o ocármuiesca* dupa cuvienciós'a religiositate a fia cui, si se aiba grige *pentru intreacu* tienutu, care este supusu cetátiiei sele, cá se *hirotónésca presbiterii* si diaconii, si tóte cu judecata sa le fáca, ier' mai incolo se nu fáca nimicu fára episcopulu metropoliei, *nici acést'a fára sentinti'a celorualati*.

Can. 104 Cartagena mai lamuritu supune cauzele intregéi bisericeii dupa lipsa *obstésca* sínodului generalu, apoi dice: „*ier' cauzele cari nu voru fi comune sa se judece in eparchiele proprii*.“

Can. 2 Sin. II. opresce pre episcopi a trece otarulu eparchiei si a hirotóni séu a seversi functiuni *administrationali* afara de eparchia sea si dice: Acést'a sa se pazésca pentru *diecese*; *iera afacerile metropoliei* sa le administreze sínodulu metropoliei. Asiá si can. 8 Sin. III si multe alte (vedi si can. 14 apost. can. 22 Antiochi'a etc.)

De aci limpede se vede, ce cade in competinti'a metropoliei si in a diecesei, si adeca in a celei dintáiu numai cauzele *comune ale intregéi metropolii*.

Cari suutu aceste cauze comune, si cari proprii ale diecesei?

Canónele specifica unele de aceastea in generalu. Anume can. 37 apost. dice: ca sínodulu episcopiloru metropoliei se cerceteze *dogmele religiose*; ier' can. 6 sin. VII prescrie: ca sínodulu metropolitanu sa se adune pentru cauzele *canonice si evangelice*.

Acestea firesce se intielegu despre sínodulu curatu bis. alu episcopiloru.

De alta parte inse specifica unele canóne cauze administrative si jurisdictionali, cari se tienu de competinti'a eparchiei. Asiá dice can. 38 apost. ca episcopulu se pórté grige de tóte lucrurile bisericesci si sa le ocármuiesca ier' dupa can. 41 apost. se administreze si *aveca* bisericeii, pre care o imparte celoru ce se cuviniu *prin presbiterii sei*; ier' la asta avere nici metropolitulu se nu se amestece ci in tempu de vacantia sa o pa-

streze preotii bisericeii (dupa can. 35 S. VI).

Mai incolo orenduiesce can. 17 sin. IV si can. 25 sin. VI: ca parochie dela tíera tierenesci si satesci sa remana sub potestatea si administratiunea episcopului. Multe canóne supunu hirotóniele numai potestáti episcopului eparchialu. Can. 13 sin. Ancir'a, can. 8 Antiochi'a, in deosebi can. 10 Antiochi'a si can. 89 sft. Vasilie, vorbindu de competinti'a choropiscopiloru séu protopresbiteriloru, supunu administratiunea parochiiloru si a protopresbiteratelor, precum si alegerea si denumirea preotiloru si protopresbiteriloru numai potestáti episcopului lorú. Can. 10 Antiochi'a dice espresu: „*Choroepiscopulu sa se fáca de cátra episcopulu cetátiiei, cáru'a este supusu*“; ier' can. 89 sft. Vasilie demanda, cá preotii esaminati si alesi sa se supuna episcopului spre intarire.

Eata ca in canóne positive gasimu deslegarea cestiunei in obiectulu intitulatu, si in casulu concretu; cáci din acelea urméza, ca de competinti'a metropoliei si a organeloru ei se tienu, (afara de cauzele dogmatice religiose, evangelice, morale) tóte cauzele ce suntu comune si atingu pe intrég'a metropolia cá atare; ier' tóte celelalte cauze ce atingu lucrurile, averile, alegerile si hirotóniele presbiteriloru si prin urmare si a protopresbiteriloru si alte, ce dupa natur'a lorú suntu locale eparchiale, se tienu de competinti'a esclusiva a eparchiei si a organeloru ei resp. a administratiunei archieresci de carea nimenea nu o poté instrainá; cáci can. 37. sin. VI. dice: „ca nici injuri'a tempuriloru se nu póta invalidá otarulu administratiunei archieresci“.

Din canónele citate concludu dar, ca tóte cauzele din o eparchia séu din parti ale ei, ce atingu hirotóniea, alegerea intarirea preotiloru si protopresbiteriloru, formarea reformarea si regulara parochiiloru si protopresbiteratelor (vedi si Compend. drept. can. § 256) precum acelea ce atingu averile bis. si scolari, instituirea personalulu scolaru si priveghierea asupr'a lui si alte asemenea lorú, cadu in exclusiv'a competinti'a a eparchiei si in ultim'a linia a sínodului eparchialu. Ier' pe langa cauzele dogmatice, evangelice, pe cari le tractéza toti episcopi cu Metropolitul si presbiterii chiepati in sínodulu metropolitanu, tóte celelalte cauze, cari suntu comune si atingu intrég'a metropolia cá atare de fonduri si institute metropolitane precum si acelea, cari suntu prea momentóse, a cároru natura recere o uniformitate in intrég'a metropolia, d. e. crescerea morala si investimentulu, apoi justiti'a bisericesca, competu la metropolia si la organele ei. (Va urmá.)

Revist'a politica.

Amu atinsu, fórté pre scurtu, in numerulu trecutú de unu proiectu nou de lege, care atinge exclusivu fundulu regescu. Astadi publicámu acelu proiectu. Se vede din aparinti'a acestui proiectu ca reorganizarea Tranniei intregi nu este departe.

In Budapest'a este inabusita politic'a de terorea esundárei; cu tóte aceste in dieta s'a promulgatu legea sanctiunata, prin carea s'a inarticulatu meritele lui Deak. Urméza acum cá

guvernulu sa convóce*) o comisiune generale pentru tiér'a intréga, o comisiune, carea sa pórté grigia de colectele pentru monumentulu ce are sa se radice in memori'a lui Deák.

O epistola a lui Kossuth, îndreptata câtra Helffy descopere Ungariei si lunei simtiemintele celui dintâiu produse de scirea despre mórtea lui Deák. Kossuth este cu pietate câtra celu mortu, recunósce virtutile lui cetatienesci, admira caracterulu lui in mijloculu unei lumi, carea umbra numai dupa castiguri personali; dara sustiene ca dualismulu este un'a din retacirile cele mai mari politice, pentru ca Ungari'a, carea a fostu mainainte „vaca de mulsu“ a Austriei, déca va voi sa aiba pace cu Austri'a, nu va avé încatrua, ci va trebú sa remana si de aci înainte ceea ce a fostu pâna acum, — „vaca de mulsu“ pentru Austri'a. Si dupa Kossuth acest'a inca nu aru fi reulu celu mai mare. Reulu celu mai mare este, ca mortulu a creatu o situatiune si situatiunea si-a creatu ié-rasi barbatii sei, barbati cari au „metodu“ in nebuni'a lor, dupa cum dice Pólonnius despre Hamlet. „Dialectica placuta audiului, nasipu in ochi si (Ungari'a) va remané ceea ce a fostu — vaca de mulsu“. Dupa scriitoriulu epistolei nici viétia constitutionala nu mai este in Ungari'a; ceea ce este acum, este unu absolutismu mascatu. Kossuth motivéza erórea cea mare a lui Deák asiá: „Elu nu credea in autovitalitatea natiunei magiare, adeca nu credea ca ungurii potú traí de sine singuri, se întielege politicesce. Epistola cuprinde si alte momente politice. Vorbindu, séu mai bine scriindu elu despre raportulu între Ungari'a si între Austri'a si despre putienulu interesu platonieu alu Austriei de Ungari'a, dice, ca cea dintâiu si-a calculatu complanarea séu impacarea politica cu Ungari'a in florini, pentru ca Austri'a n'are lipsa de complanári. Din contra dice Kossut: „Dincolo (in „Cislaitani'a) suntú ómeni, cari, in loculu dualismului, punu la cale unu „trialismu, cu ajutoriulu unei mici „politice orientale“, si adeca unu ast-feliu de trialismu, alu cáru alu trei-lea numeratoru nu se va luá din monarhi'a austriaca, ci va resarí din „daraburirea corónei sântulu Stefanu.“ — Prin tóta epistol'a se vede firulu rosíu alu elegiei si alu desperárei.

Din o epistola dela Vien'a cu datulu 26 Fauru aflámu urmatórele:

Tocmai in acestu momentu, cându incepu a scrie aceste renduri, amu venitu din cas'a ablegatiloru, unde s'a inceputu astadi desbaterea asupr'a corventiunei comerciale si vamale incheiata cu Romani'a. Au vorbitu pâna acum patru oratori, toti contr'a. Pre aici e lumea tare interesata de acestu obiectu. Galeri'a casei ablegatiloru erá plina de publicu din tóte clasele, opiniunea publica vienesa e contr'a conventiunei. Din partea regimului se facu cele mai aprigi pressiiuni asupr'a camerei pentru primire. Nu numai cestiunea de cabinetu, dar' se amenintia cu disolvarea camerei la casu de neprimire. La 6 1/2 se deschide ié-rasi siedinti'a.

Telegrafulu ne-a adusu dejá scirea ca conventiunea e primita cu 145 contra 73.

Atátu generalulu comandantu din Dalmati'a cátu si celu din Croati'a fura chiamati la Vien'a, de unde s'au si reintorsu amendoi la posturile lor. Cu ce instructiuni s'au reintorsu nu se scie, ci se presupune, ca pentru de a padí fruntariile si mai aspru si a reduce portiunile refugiatiloru si in fine a-i indemná sa se duca acasa si sa fia ómeni de pace.

Sessiunea cameriloru din Bucuresci este prelungita pâna la 1 Martiu.

Din Iasi ni sosi scirea, ca la 24 Februaru n. a trecutú celu dintâiu trenu podulu dela Ungheni, preste Prutu, pre lini'a Iasi—Chisincu. Aceste

*) S'a facutu.

sciri suntú fórte inocente si le-amu inregistrá cu tóta liniscea. Altfeliu suntú urmatórele; „Polit. Cor.“ capeta scire dela Bucuresci, ca guvernulu ia in seriósá consideratiune oprirea esportului de gráu, care mesura, se dice mai departe, va fi îndreptata in contr'a Austriei.

Alta si mai ascutita gasimu in diurnalele opostiunei din Romani'a sub titlulu: „Cuvintele si actele.“

Sub acestu titlu, cetima in „Tablettes d'un Spectateur“ dela 19 urmatórele:

„Organulu oficialu alu imperiului germanu se supera fórte, fiindu-ca Agenti'a Havas a cutesatu s'annonce ca agintii prusaci au stabilitu la Vien'a si Ragusa oficine de noutáti nelinistitóre in privinti'a rescólei din Erzegovin'a. Ei bine, noi suntemu in positiune de a afirmá ca, cu tóte declaratiunile pacifice cari s'au respan-ditu din Berlinu in Europ'a, d, de Bismark a datu ordinu..... la Bucuresci se armeze in graba, fára înterupere, pe celu mai mare picioru posibilu. Si, la Bucuresci arméza. Arméza nu pentru a aperá neutralitatea Romaniei contr'a unei invasiuni de trupe turce, — cari nu amenintia in nici unu modu principatele române, ci pentru a servi, la trebuintia, de ante garda, negresitu, armatei ruse, care aru porní contr'a imperiului Sultanului.“

„Tablettes d'un spectateur“ n'au insemnatate in lumea cea mare a diurnalisticii si asiá pre cele spuse de densele amu basá putienu. Mai importanta trebúie sa fia scirea „Gazetei natiunale“ din Budapesta, pentruca apare intr'unu diurnalu, care este timbratu de „Tromp. Carp.“ de organu oficiosu. Eata dupa trad. Trompetei, ce dice „Gaz. nat.“ între altele intr'unu articulu intitulatu: „Romani'a regatu:“

„Din caus'a ce domina astadi orientulu, ómenii politici ai Romaniei aru voi sa stórca unu profitu, care nu consista in mai multu séu mai putienu, decâtu in a-si acoperí edificiuulu statulu lor prin midilóce eff-tine, proclamându-se de odata „regatu suveranu din statu tributaru de pâna adi.“

„Spre atingerea acestui scopu, politicii de aici aviséza la felurite midilóce. Mai nainte de tóte densii orgauiséza o revolta in Bulgari'a. O parte chiaru din acele patru milióne votate de curendu de camere este întrebuintiata pentru aprinderea focului între bulgari.“

„Denunciárele de mai deunádí din „Pal Mal-Gazette“ facufe de unu membru alu parlamentulu englesu, ca Romani'a aru fi conspirându cu Rusi'a in contr'a pácii, nu este, firesce, decâtu o gásca grasa, cárei'a i s'a facutu ventu prin Europ'a, pentru anume scopuri oculte. Acést'a asertiune este cu totulu lipsita de fondu. Adeverulu — o spunemu pozitivu — este urmatórele: „Comitetele revolucionare bulgare au primitu dela rusi (nu dicemu dela guvernulu rusescu) o insemnata cuantitate de bani, arme si munitiuni de resbelu, cari deocamdata suntú asiediate in Romani'a, si la cari a contribuitu cu o buna particea si consilierulu principalu alu Domnitoriulu Carol. Aceste munitiuni preste putienu tempu au sa se transfere in Bulgari'a, cu ajutoriulu unui comitetu de femei recrutate de câtra agentii comitetulu centralu bulgaru, cari 'si facu trebile pe fatia in tóta întinderea Romaniei, avendu chiaru protectiunea guvernulu românú.“

Ce sa dicemu noi, adauge „Tr. Carp.“ din parte-ne, la o asemenea divulgare categorica, precisa, clara, cárei i vine intr'ajutoriu si oficiós'a „Neue freie Presse“ din Vien'a, confirmându, prin corispondentulu seu din Bucuresci ca Romani'a in adeveru aru fi unu cuibu de comitete revolutionare bulgare, cari 'si tienu siedintiele intr'o casa din strad'a sânt'a Vi-

neri chiaru, si ca: „numerosi teneri din Bulgari'a, incuragiati de faptele ce se petrecu actualmente in Bosni'a si Erzegovin'a, au parasitu patri'a lorú spre a merge in Serbi'a, trecendu prin Romani'a; si in fine, ca la Bucuresci s'aru fi constatatu disparitiunea subita a óre-cáru numeru de bulgari amplóiatu la drumulu de feru, precum si a a mai multoru institutori de aceeași natiunalitate.“

Ce sa dicemu noi din parte-ne, la o asemenea divulgare categorica, precisa, clara, cárei'a i mai vinu in ajutoriu si óre-cari observári juste ale jurnalulu „Poporulu“, cum si mai multe negári si afirmári ale organulu oficiosu „Journal de Bukarest“?

La întrebarea ce si o pune in-s'asi fói'a, din care amu estrasu cele de pâna aci, respunde totu-déun'a, ca nefindu capulu ministeriulu din Bucuresci pentru situatiunea actuale sa se retraga si sa faca locu altui'a.

Inse este cunoscutu ca nici „ucigalu crucea“ nu e asiá negru precum lu depingu ómenii. Asiá „Cor. pol.“ produce o corespondintia dela Bucuresci de urmatórele cuprinsu:

Nu se face nici unu secretu cu inarmarea Romaniei. Romani'a o spune pre fatia ca in impregiurárele de fatia si-a tienutu de datorintia a fi mai inarmata de cum a fostu, pentruca ce putea sci guvernulu ce se póte nasce din confusiunile turcesci?

Mai departe dice „Cor. p.“: Destulu ca dupa cum stau lucrurile înainte cu dóue septamáni, Romani'a avé totu dreptulu de a se pregatí militarcesce. Astadi, firesce stau lucrurile încátu-va altfelu. Speranti'a de a se puté sustiené pacea in Europ'a orientale a luatú unu aventu puternicu. Aici vorbescu si viséza acum ómenii mai putienu de neevitabile si crescende complicatiuni. Este si mai adeveratu, ca Romani'a, carea pre tempulu celoru siepte septamáni de deprimare politica in provinciele slavice turcesci din vecinatate, a datu de o sapienta abstinencia nici nu va cugeté a se face de vorba lunei prin improvisatiuni cutezate si isolate. Eata ilustrata starea lucruriloru din Romani'a intr'unu modu chiaru si fára de nici o tartuferie politica.

Alegerile in Franci'a suntú discutate de tóta diurnalistic'a cea mare européna.

Unele foi admira rezultatulu, altele lu afla naturalu, altele se bucura de o victoria asiá mare a republicanismului. Nu trece inse, totu acea diurnalistica, cu vederea preste impregiurarea, ca bonapartistii au facutu unu progresu insemnatu, pre cându totu felulu de legitimisti si orleanisti au disparutu dintre deputatii noului corpu legiuitoriu. Dealtmintrea, ceea ce iéra nu trebúie scapatu din vedere, atátu in Parisu cátu si la tiéra au fostu multi candidati bonapartisti cu minoritati considerabile.

Resbelulu civilu din Spani'a se pare a fi terminatu. Telegrafulu adusesse înainte cu vr'o trei dile scirea ca Don Carlos a trecutú fruntariile in Franci'a si a emis unu manifestu in care 'si esprima necasulu, ca spaniolii n'au vrutu sa se lase a-i face fericiiti dupa metod'a densului.

Proiectu de lege

despre fundulu regiu, mai departe despre ragularea universitátiiei sasesci si despre averea universitátiiei si a asiá nuniteloru siepte judetie.

Fiinduca regularea unei párti din teritoriulu tieriei din consideratiuni administrative nu se mai póte amaná, se dispunu cu privire la fundulu regiu urmatórele:

§ 1. La regularea teritoriiloru municipali, de cari va dispune o lege separata, fundulu reg. si teritoriile invecinate voru fi supuse unei si aceleí consideratiuni. Dupa regularea teritoriulu incéta pentru fundulu regiu deosebirele in cerculu administratiunei.

§ 2. Oficiulu comitelui sasescu (comes) incéta si titlulu se cuvine comitelui supremu alu comitatulu Sabiiu cá presidentu alu adunárei generala a Universitátiiei.

§ 3. Cerculu de dreptu alu universitátiiei sasesci, cá unu oficiolatu eschisivu culturalu, se va sustiené si de aici înainte relativu la dispunerea asupr'a averei universitátiiei, relativu la întrebuintiarea fundatiuniloru ce stau sub administratiunea ei pre bausea destinatiunei acestoru fundatiuni si relativu la controlarea lorú.

§ 4. Avere universitátiiei sasesci se póte folosi numai si numai spre scopuri culturale.

§ 5 Dreptulu de proprietate relativu la averea universitátiiei sasesci remâne neatinsu. Întrebárele ce se potú ivi relativu la acestu dreptu se voru decide prin sentintia judecatoréscá.

§ 6 Venitele averei ce sta in dispusetiunea libera a universitátiiei au sa se foloséca între marginele cuprinse in § 3 si 4 in favorulu tuturor locuitoriloru îndreptatiti la proprietate fára osebire de religiune si limba.

§ 7. De averea universitátiiei sasesci dispune între marginele fundatiunali si prelânga sustienerea dreptulu de suprema inspectiune a guvernulu adunarea generale a universitátiiei sasesci.

§ 8. Adunarea generale a universitátiiei sasesci:

a) Presidentu este eomitele supremu alu comitatulu Sabiiu.

b) Vice presidentu este acel'a, pre care lu alege adunarea generale dintre membri sei.

c) Notariu e secretariulu universitátiiei (§ 15) si fiindu acest'a impedatu substitutulu pre care lu va alege adunarea generale dintre membrii sei pre tempulu cátu duréza sessiunea. Notariulu are scaunu si votu.

d) Membrii suntú 20 reprezentanti din locuitorii investiti cu dreptulu de alege pentru dieta ai scauneloru districteloru si cetátiloru ce forméza fundulu regiu si anume din partea Sibiiulu si Brasiovulu câte doi, prin urmare patru, din partea cetátiloru Sebesiu, Mercurea, Orestia, Mediasiu si Bistriti'a câte unulu, la olalta cincí, pentru alegerea celorulalti 11 membri ai adunárei se impartu celelalte párti ale fundulu regiu in 11 cercuri de alege si adeca cu privire la aceea, cá in trensele sa fia numerulu alegatoriloru pre cátu se póte egal, cá unu cercu de alege sa se estinda asupr'a mai multoru municipie de nou formande si cá alegatorii municipieloru din fundulu reg. care au existatu mai nainte sa remána pre cátu se póte la olalta. Fia-care cercu de alege deléga unu reprezentantu in universitate.

§ 9. Membrii adunárei universitátiiei se alegu pre trei ani.

§ 10. In fia-care anu se tiene de regula o adunare generala a universitátiiei, in care se esaminéza socotelele anulú trecutú si sa pregatesce bugetulu pre anulú viitoriu. Guvernulu póte dispune conchiamarea unei adunári generala extraordinarie; afara de acést'a e datori'a presidentulu adunárei generala a universitátiiei sa conchieme la datorintia majoritátiiei membriloru o adunare generale estraordinara.

§ 11. Resolutiunile adunárei universitátiiei voru ajunge la valóre in genere cu aprobarea ministrulu de interne, intru cátu inse acele se referu la lucrurile culturai publice cu aprobarea ministrulu de culte si instructiune.

§ 12. Protocólele adunárei generala a universitátiiei au a se substerne ministrulu de interne celu multu in terminu de 8 dile dela inchiderea adunárei. O resolutiune protocolara, la care ministerulu nu face observatiuni in tempu de 40 dile computate dela

sosirea ei, sa se considere de aprobata.

§ 13. Déca presidentulu e de opiniune, ca adunarea generale a trecutului preste sfer'a de activitate séu déca nu póte sustiené ordinea, elu are dreptulu sa sisteze siedinti'a si la casu de repetire sa o amáne pre patrusprediece dile. In casulu acest'a e dator'i'a presidentului sa dea ministrului de interne unu raportu motivatu.

§ 14. Siedintiele adunárei generali a universitátiéi suntu publice.

§ 15. Afacerile universitátiéi se conducu pre basea resolutiunilor adunárei generali de biroulu centralu alu universitátiéi. Capulu acestui birou e presidentulu adunárei generali a universitátiéi, oficialii suntu secretariulu si cassariulu universitátiéi, cari se alegu de adunarea universitátiéi cu majoritate generale de voturi. Ceilalti oficiali ai oficiulu centralu si salarisarea tuturor oficialilor din biroulu centralu se dispune de adunarea universitátiéi cu aprobarea ministrului. Chiamarea contabilitátiéi, de a esaminá socotelele cetátiloru si comuneloru din fundulu regiu, incéta.

§ 16. Ministrulu de interne determina in intielesulu punctulu d) (§ 8) cele 11 cercuri de alegere ce se voru formá ascultandu adunarea universitátiéi sasesci esistente. In asemene modu se va stator'i modulu pentru alegerea membrilor la adunarea universitátiéi. Prim'a adunare generale inse ce se va formá pre basea acestei legi stator'esce cu aprobarea ministrului de interne norme de discussiune ale adunárei universitátiéi si regulamentul de afaceri alu oficiulu centralu alu universitátiéi.

§ 17. De averea asiá numiteloru siepte judetie dispunu acei membri din adunarea universitátiéi, cari reprezenta acele cetáti si cercuri din fundulu reg. de pâna acum, cari la olalta suntu proprietarii averei celoru siepte judetie. Notariulu acestei adunári este secretariulu universitátiéi si sfer'a sea de activitate relativu la averea acést'a este identica cu aceea, pre care o stator'esce legea de fatia relativu la averea universitátiéi pentru adunarea universitátiéi.

§ 18. Adunarea generale a celoru siepte judetie se va tiené la tempulu cându se tiene adunarea generale a universitátiéi. O deosebita conchiamare a ei nu e de lipsa.

§ 19. In ce mesura si modu se va contribuí din averea celoru siepte judetie la spelele biroulu centralu alu universitátiéi, (asupr'a acestui lucru) se va intielege adunarea universitátiéi cu adunarea celoru siepte judetie, nepotendu-se inse intielege amendóue aceste adunári in privinti'a acést'a, intrebarea se va decide prin ministrulu de interne.

§ 20. Tempulu inactivárei acestei legi 'lu determina ministrulu de interne, cu esecutarea acestei legi inse se insarcináza ministrulu de interne si ministrulu de culte si instructiune.

Budapest'a 23 Febr. 1876.

Colomanu Tisza m/p.

Romani'a.

Cetimu in „Tromp. Carp.“ dela 8 ale curentei :

Armat'a romana si dlu generalu Florescu.

Armárele ce se urméza in tóte statele Europei, — in prevederea negresitu a unei complicári a cestiunei orientulu, chiaru si in urm'a primirei notei comitetulu Andrassy de cátra sublim'a Pórta, despre care se preocupu inca cu dreptu cuventu amicii pácei, — au facutu, cá Romani'a sa ia si dens'a óre-cari precautiuni indispensabile, spre a nu fi surprinsa prin vre-o impregiurare neasteptata si spre a puté face la casu, cá puternicia sei vecini sa respecteze neutralitatea ce trebuie sa o pastrámu, pre cátu tempu interesele tierei nu ne suntu angagate.

Acésta prevedere neasteptata in impregiurárele de fatia o datorimu mai alesu ministrului nostru de resbelu, d. generalu Florescu, care n'a crutiatu nimicu, cá sa aduca armat'a nóstra la inaltimea unde se afla ea astadi, pre temeulu prudentei organizári dela 1872.

In adeveru, cine n'a constatatú pâna adi, ca dela venirea la ministrulu de resbelu a generalulu Florescu armat'a romana a luatú celu mai mare aventu ?

Cine a facutu, cá granicerii, acei paditori a frontierei nóstre, cari pâna la 1872 nu se putéu discipliná, sa se insufe de odata de spiritulu adevératu militarú; cá ei sa nu se mai considere dreptu nisce corpuri dependenti numai cu numele de ministeriulu de resbelu, impotrivindu-se si nesupunendu-se chiaru, cá la anulu 1866, la ordinele siefloru loru, spre a se concentrá cu celelalte trupe adunate pre malulu Argesinlu; — cine a parvenitu, dicemu déca nu generalulu Florescu, sa faca dintr'ensii o armata solida, regulandu-i impreuna cu dorobantii deveniti astadi calarasi, si formáandu dintrensii optu regimente de soldati bine disciplinati bine imbracati si bine echipati ?

Ori-cine póte sa mérga sa admire depositele de munitiuni de totu felulu, ce poseda astadi fia-care din aceste regimente nou create.

Nu s'a uitatu inca greutátiéle ce intempinase guvernulu in 1866, spre a concentrá o parte din armata, ce erá pusa pre picioru de resbelu; si mai alesu cu ce anevointia s'au potutu aduce companiele de graniceri; pre cându cu totii scimu, cu cáta inlesnire s'au facutu diferitele concentrári dela 1872 incóce, dar' mai cu osebite cea dela 1874, cându avuremu onórea sa vedemu intre noi si oficeri straini, tramisi anume de tóte puterile, cá sa asiste la marile manevre de tótna esecutate cu atát'a precisie de cátra cele 4 divisii, ce compunu armat'a nóstra.

Erá o adevérata satisfactie pentru armat'a nóstra si o adevérata mandria pentru románi, cându oficerii straini, urmarindu cu multa atentiune tóte peribetile manevreloru, au recunoscutu solemnlu, cu Romani'a poseseda o adevérata armata, o armata capabila sa intre in campanie; — dar' acésta apretiare nu este o fala, ce cu dreptu cuventu se cuvine aceluia, care a organizatu armat'a ? . . .

Intre multele imbunatatiri ce s'au adusu armatei, si cari suntu de cea mai mare importantia, pentruca de aci depinde soliditatea ei, este mai departe, infiintierea scólei de suboficeri, destinata a formá oficeri instruiti pentru infanteri'a de linia, pentru armat'a teritoriala si pentru cavaleria; si apoi infiintierea scólei pentru formarea sergentiloru si caporaliloru pentru armat'a teritoriala; cáci dupa cum a spus'o unu mare capitanu strainu, „déca vrei sa ai o armata buna, pregatesce mai întâiu cadrele.“

Cu cáta mandria nu trebuie sa vedemu infanteri'a nóstra de linia, care cá arm'a principala a ori-cárei armate, si care se compune din 8 regimente de linie, de 8 reg. de dorobanti, de 4 batalióne de venatori si de 1 bat. de geniu, a ajunsu, prin mult'a ingrigire pusa de toti siefi cu ocaziunea aplicárii noiloru regulamente, a fi o adevérata scóla de modelu!

Cum se nu progreseze astfelu de corpuri, cându s'au introdusu cu cea mai mare staruintia in tóte regimentele scoli de totu felulu, scoli ce provóca emulati'a intre tinerii soldati inteliginti, cari vedu cu multiamire ca prin invetiatur'a solida militara potú aspirá la epoletu, iér' nu cum erá mai nainte, cându inaintarea loru se marginea numai pâna la gradulu de sergentu!

Artileri'a care jóca unu asiá mare rolú in lupta, dupa cum s'a constatatú in sángerósulu resbelu franceso-

germanu, a fostu si este de asemenea obiectulu unei serióse preocupári a ministrului nostru de resbelu. Cele 2 reg. de artileria poseda astadi guri de focu dupa sistemulu celu mai nou, sistemulu Krupp, fabricate la celebr'a usina dela Essen in Prusi'a. — Amendóue inse aceste regimente, de-si suntu bine echipate, potú sa mai aiba trebuintia de óre-cari provisiuni, de munitiuni si altele, ce nu putemu prevedea aci.

Trecendu si la arm'a cavaleriei, gasimu si aci urme de matura prevedere. Astfelu regimentele de rosiori suntu astadi bine echipate, posedandu harnasiamente complete noui. — Cátu pentru cavaleri'a de districte, ce forméza cele 8 regimente de calarasi s'au luatú cele mai urgente mesuri pentru remontarea loru cu cai de mesur'a reglementara prevediuta la caii regimenteloru de rosiori, astfelu ca in curendu aceste regimente voru fi echipate complectú.

Dupa putinele detalieri ce deterramu aci in prescurtare despre starea armatei nóstre, si dupa cáte voru fi constatatú si lectorii nostri competenti in materii militare, avemu ferm'a convictiune, ca in starea in care ne aflámu astadi, Romani'a este destulu de tare, nu spre a face resbele mari, dara spre a face sa se respecteze teritoriulu seu, si spre a-si aperá esistenti'a sea.

Si constatandu aceste mari progrese date armatei nóstre de actualulu ministru de resbelu, dicemu ca d. generalu Florescu si-a castigatu adevérate titluri la recunoscenti'a patriei sele, pre care nici unu románu adevératu nu i le va contestá.

Onóre lui ! . . .

La cestiunea orientala.

In nrulu trecutú, dice „Aleg. lib.“ de la 13 Febr. amu comunicatu lectoriloru nostri, dupa o telegrama espediata din Ragus'a, cu dat'a de 16 curinte, ca capii insurgentiloru, intr'uniti sub presiedinti'a Peko Pavlovici, au respinsu reformele propuse prin not'a lui Andrassy si decretate de Pórta, sub motivulu ca densii nu considera faptulu decátu cá nisce intrige diplomatice, si ca, pentru a dá o sanctiune acestui refusu, insurgentii se pregatéu pentru o lupta cu turcii in regiunea Poglitiei.

„Republic'a francesca“ dela 19 curinte, reproducendu acésta scire, o inotiesce de nisce comentarii, pre cari le publicámu si noi aci in vederea interesulu ce ele presinta pentru Romani'a mai alesu.

Iéta intr'adeveru, ce dice acestu diariu :

„Ce voru face puterile? Déca aru trebú sa conjecturámu ceva dupa preparativele facute dejá, s'aru puté crede ca in fati'a neputintiei recunoscute a Portiei si a imposibilitátiéi in care pare a se gási, — lipsita de ómeni si de bani, — de a se face stapána pre insurectiune, Austro-Ungari'a pentru securitatea fruntarieloru cárei'a insurectiunea este acusata a o compromite, aru pare dispusa sa interviia materialicesce, dupa cum se spuné o data intr'unu documentu oficialu, ocupádu Erzegovin'a. Trupe numeróse suntu gramadite pre lungulu lisieri sele orientale, si noi nave din flot'a sea s'au trimisu in apele Klecului. De alta parte insa, Romania, Serbi'a si Muntenegrulu paru a voí si densele sa jóce unu rolú in acésta afacere. Romani'a cumpera in catimi insemnate materialu de artileria si ni se asigura cá dens'a 'si chiama reservele.“

Serbi'a este gat'a, si Muntenegrulu a declaratú dejá ca i-aru fi cu neputintia a respunde altufeliu de cátu prin resbelu esigintieloru Turciei relativu la felulu de neutralitate ce aru voi sa i se impuna. In fine, de si cu reserva, tonulu preséi rusesci nu permite unu singuru momentu in-

dointi'a ca ocuparea provinciiloru resculate de cátra trupe austriace nu este veduta fórté reu in Rusi'a.

„In acésta stare de lucruri, noi nu gásimu esagerate neliniscele ce manifesta, intr'unu lungu articolu de fondu, „Corespondinti'a austriaca“ dela 16 Februariu :

„De siguru pentru Orientu, dice acésta fóia, s'a inventatu proverbulu atátu de desu repetatu: dilele se succedu si nu se asémána.“ In certe momente, pare ca liniscea se produce si ca ori-ce téma seriósa trebuie sa dispara definitivu. Apoi indata se radica episoade neasteptate cari denota o adenca turburare in spirite, murmure surde care e cu neputintia a nu le cunósce si cari reveléza persistinti'a reulu de care suferé, nu numai pe insul'a balcanica, dara tóta partea continentulu europénu, care, intr'unu modu séu intr'altulu, are cáte ceva de facutu cu cestiunea Orientulu.“

„Corespond. austriaca“ constata ca, dela inchiderea scupcinei, care urmá sa fia semnalulu liniscirii spiriteloru in Serbi'a, situatiunea, din contra, s'a agravatu. si s'a manifestatu o fierbere primejdíosa :

„Agitatiunea spiriteloru, continua fóia austriaca, ne mai gasindu in sinulu parlamentulu unu derivativu suficien- tu, aru isbucni astadi prin tóte mediele, in asiá gradu ca principele nu-si mai póte face cea mai mica ilusiune. Déca insurectiunea nu se va potolí cu totulu in unu scurtu tempu, prevederile esprimate de comitele Andrassy in not'a sea cátra Turci'a se voru realisá negresitu: junele principe alu Serbiei se va vedé neputinciosu de a contiené aventulu poporulu seu, care este impacientu de a alergá la arme. Pre fia-care di partitulu de actiune devine mai forte la Belgradu, si nu va fi cu neputintia cá intr'o buna diminétia telegrafulu sa ne anuncie intórcerea dlui Ristici in capulu afaceriloru. Inca dela recent'a sea trecere pre la putere, acestu barbatu de statu, a practicatu, in adeveru, politic'a de expectativa: elu mai multu a potolitu spiritele decátu le-a surescitatu; dara, de atunci si pâna acum, circumstantiele s'au modificatu, si intórcerea sea aru avé astadi o semnificare cu totulu altufeliu caracteristica.“

„In Romani'a, „Corespondinti'a austriaca“ cauta a descoperi adevératele motive ale demisiunei dlui Catargi si ale intórcerei séle la putere. Ea reaminteste ca cabinetulu a cerutu, de curendu, unu creditu estraordinariu de 4 milióne, alegádu ca Romani'a, care nu cugetá a atacá pre nimeni, voíá puru si simplu a se pune in stare de aperare si a se prepará a face fatia la ori ce eventualitáti. Cu tóte afirmárele cabinetulu románu, „Corespondinti'a“ crede ca perspectiv'a resbelulu a provocatu demisiunea dlui Catargi si ca, retragádu-sio, elu a voitu a-si consolidá situatiunea pentru casulu cându eventualitátiéle pre cari le prevede s'aru realisá :

„Ori cátu de sinceru aru fi in afirmárele sele, cabinetulu Catargi, dice fóia vienesa, prevede ca se potú iví eventualitáti in cari aru trebú sa iá locu si in cari va trebú sa aiba o politica accentuata. Elu a simtitu ca avé nevoia de o fortia necontestata spre a face fatia acestoru dificile casuri ce potú supraveni in modu improvisatu.“ etc.

Varietáti.

* * *Balulu romanescu* din Vien'a a esitu splendidu. M. S. Imperatulu n'a participatu, dar' a donatu societátiéi 100 fl. si M. S. Imperatés'a 50 fl. — Deputatiunea care ia invitatú a fostu fórté bine primita.

* * *Esundári.* Intr'o scurta notitia amu atinsu in unulu din numerii trecuti despre esundáriéle din diverse

părți ale Europei. De atunci încôce diurnalele nu încetăza de a aduce telegrame și rapôrte despre devastatiunile ce face elementul neinduratu, ap'a, cu acasiunea desghietului din urma. Cu deosebire rapôrtele din Ungari'a și din Austri'a descriu pre largu grôz'a ce au respanditu elementulu desfrenatu in locuitorii de lângă fluvie și riurile mai mari. Dela Budapesta ne aduce „P. Ll.“ de Sambata sér'a o icôna, carea ilustrăza fôrte fidelu situatiunea cea posomorita a capitalei amenintata de esundarea Dunarei. Vineri noptea spre Sambata salve de tuneri au anunțiatu catastrofa. Dunarea au eruptu dela hotarulu Békásmezyului și a luat Bud'a vechia dela spate, inundandu și acoperindu cu apa stradele magazinului, riedului, trei inimi, câmpului, strad'a mica și a fortaretiei, strad'a ciocârliilor și drumulu de tiéra. Va se dica unu cercu întregu. Numai punctele de o inaltime de 17—28 urme au ramas că nisce insule in marea improvisata. Mai tardiu dupa ce a sositu catastrofa s'au cutropitu mai multe case. Pest'a noa inca n'a fostu in micu periculu și de acolo se spune de cutropirea mai multoru edificie; din partea cetătiei numita Franzstadt a trebuitu sa se stramute locuitorii precum și din celelalte părți, inundate și amenintate de inundare. Bolnavii din spitale, invalidii din asiluri și arestantii din aresturi au trebuitu sa se stramute, care pre unde au potutu gasi unu locu de scutintia. In situatiunea acést'a infioratôre locuitorimea capitalei a avutu o buna mâna de ajutoriu in comisiunea esmisa de magistratu anume pentru intempinarea periculuului pre câtu se pôte și pentru ameliorarea sortiei celor ce nu li se putura mantui averea și locasiurile de catastrofa.

Dela Vien'a și Prag'a mai acelesi descrieri despre devastări și pagube colosale cauzate de esundarea Dunarei și Moldovei.

Din Saxoni'a, Prussi'a și din alte părți mai acelesi sciri încātu cu dreptu cuventu scrie o fôia din Vien'a, ca se pare ca elementulu despre care ni e vorb'a s'a conjuratu asupr'a Europei, căci s'a pornitu deodata in atâtea părți cu o furia nepomenita de mai multe diecenie.

* (Sôrtea unui rege.) La 20 Februariu murî in spitalulu din Milano (Mailand) *Leo Comnenus*, principe de *Lusignan*, ai cărui predecesori despre tata au fostu imperatii orientului, iér' cei despre mama au participatu la cruciade sub Gottfried de Buillon și au domnită că regi preste Cipru. Reposatulu însusi a purtatu înainte cu 20 ani sceptru și corôna la marginele de Chorassan, de unde fu alungatu de câtra rusi. Dupa ce a calatoritu Europ'a intréga cersindu, veni la Milano, unde si termină viét'a pre asternutulu ce-lu dà misericordi'a publica seraciloru. Repausatulu a lasatu dupa sine o femeia și 6 copii in cea mai frageda etate.

* „Vocea Covurluiului“ apare in Galati de 4 ani neintreruptu. Acestu diurniu, ce apare in formatu mare, posedă unu servitiu telegraficu alu seu, publica in colônele sele articole politice interne și externe; articolele scientifiche, literare, economice, juridice etc.; reviste comerciale; varietăti instructive și amuzante; cronice, etc. etc. In toiletonu romanurile cele mai frumôse. Pre la finea lunei Februarie incepe publicarea unui nou si interesantu romanu: „Misterele Indiei“ Abonantii noi voru primii, dupa cerere tôte numerele dela inceputulu aparitiunei noului romanu. Abonamentulu: pre anu 20 fr. pre 1/2 anu 10 fr.

* (Scene infricosiate intr'unu teatru.) O corespundintia din Filadelfi'a ni impartasiesce urmatôrele amenuntimi despre marea nenorocire ce s'a

intemplantu la 5 Febr. in teatrulu din *Cincinnati*. In cas'a de opera a lui *Robinson* a fostu astadi mai multu de 2500 persône, in cea mai mare parte mueri și copii, cari voiau se asisteze la ultim'a reprezentare a spectacolului „*Republic'a cea mare*.“ Putienu dupa 2 ôre cându sa se radice cortin'a in susu, s'a intorsu in galeria o lumina usiôra de calciu și se latî unu mirosu usioru de chimicale ardiétorie. Unii fricosi strigara „focu“ și strigarea trecu dela o persôna la alt'a. Majoritatea publicului sari spaimentata in susu, dara ômenii din vestibulu nu manifestara inca nice o panica. Strigarea s'a escatu mai întâiu pre balconu și aci, precum și in galeri'a de asupr'a domni'a cea mai mare iritatiune. Inspaimentati se indesara ômenii la trepte și pe trepte in josu. La pôlele trepteloru se lovira cei doi torinti opusi și vestibululu se indesă de ômeni. Patru trepte de marmoru ducu din vestibulu afara și cei ce se coborau pre ele eră impinsi de cei ce veniau dupa densii. In scurtu tempu vestibululu nu eră decātu o massa de mueri și copii intinsi pre josu, cari jacu trei și patru preste olalta. Aici se intemplantu scenele cele mai sfasietorie. Si pre trépt'a de susu eră la o intorsatura unu locu, unde ômenii se indesau că legati și rezultatulu eră torture și môrtea. Strigarea „focu“ dela persônele ce erau in launtru a causat in afara unu alarmu și indata se latî scirea despre nenorocire. In vestibulu a fostu intemplantu cea mai slaba. Unu observatoru ni spune, ca stetea pre drumu si indata ce intielese strigarea de focu voi sa intre, dara nu strabatû decātu pâna la mijloculu vestibulului, căci acést'a se implu la momentu cu persônele ce veneau din intru. Unii dintre cei dintâiu cari se aruncara afara, se coborira pe trepte josu și multimea ce urmă dupa densii eră de frica asiă confusa, încātu nu se gande decātu sa iese numai afara. Aspectulu eră infricosiatu. Barbatii și mueri gemeau, copiii strigau și gargaiturele aretau, ca unii au muritu calcati. Mai multu barbatii ce veniau intr'ajutoriu de pre drumu, se incercara sa scôta pre ômeni pre câtu se potea afara, dara multimea venea continuu indesandu-se. Celu putienu 150 ômeni eră ingramaditi aci și dupa densii undulă multime fâra de a puté delatură pedec'a. Doi policisti robusti strabaturu in localulu unde se dau biletele și le succese a-si face drumu printre poporu a ajunge la usiele din intru și a respinge multimea in casa. Acést'a delatură apesarea, facu aeru celor ce se aflau in vestibulu, altmintrenea pierderea de vieti omenesce eră și mai considerabila. Vestibululu se golî de vii și morti, și multimea se potu miscă in ôre-care ordine. Nôue persône au ramas môrte la acést'a nenorocire, intre cari 5 copii, 7 au fostu greu vatamate, doi dintre acesti'a au muritu. Mai bine de 30 suntu mai multu séu mai putieni atacati. O femeia a muritu de frica pe scaunu, alt'a s saritu de pre galerie in parchetu. Raru s'au intemplantu atari scene infricosiate că la nenorocirea acést'a.

* *Productiunile librăriei germane in 1875.* — In 1875 s'au publicatu in Germani'a 12,516 opere nôue. In acestu numeru cârtile de pedagogia figurăza pentru 1328 articule; jurisprudenti'a politic'a și statistic'a, 1177; teologi'a, 1084; frumôsele litere, 1051; medicini'a și art'a veterinara 791; comerciulu și industri'a 576; frumôsele arte 478; masinele, drumurile de feru, minele, constructiunile 394; art'a militara 316; geografi'a și caletoriele 314; cartele geografice 216; matematicetele 200 etc.

* *Reuniunea femeiloru române din Iassi.* — Dela acést'a societate inca amu primitu darea sea de séma finan-

ciara pre 1874, din care se constată progresulu constantu a acestei societăti. Nu avemu in de ajunsi cuvinte spre a laudă scopulu acestei societăti care si-a luat misiunea nobila pentru educarea femeiloru române. Ii dorimu succesulu celu mai eclatantu.

* *Unu pungasiu ghibaciu.* — Dilele trecute s'a preumblatu prin Galati in Romani'a anume Luc'a Stavri, arnautu supusu grecu, care se dedea de specialistu pentru vindecarea rânniloru, și care dupa ce a reusitu a insielă pre mai multi creduli, luândule sume destulu de banicele, s'a facutu neveditulu. Semnalimentele suntu: corpulu de mijlocu, capulu mare și grosu, fati'a negriciôra și lata, mustetile ros-covane și pline, etatea 40—45 de ani.

* *Vesuviulu.* — Eruptiunea Vesuviului, atātu de multu anunțiatu de câtu-va tempu, pare a fi multu mai apropiata decātu se asteptă, dupa cum se scrie din Neapole. Se scie ca in Decembre trecutu simptomele s'au manifestatu prin cutremure de pamentu impregiurulu Vesuviului, la Neapole și in mai multe localități din Itali'a de josu. De atunci craterulu a aretatulu mai multa activitate, norii de fum și massele de vaporuri au crescutu. Corespundentulu scrie ca de mai multe ori a urcatu vulcanulu și s'a convinsu de crescerea intensității in sinulu craterului. Cu o septamâna inainte de a scrie densitatea norului de fum ce acoperiă verfulu eră asiă de mare încātu apropiarea de marginele craterului eră dejă dificila.

Junele ajutoriu-astronomu ce asistă pe profesorulu Palmieri a asiguratulu pe corespundentulu ca la ultim'a sea scoborire in crateru, facuta nu fâra periculu, gasise mass'a de focu fôrte crescuta și nivelulu seu radicatulu.

Savantulu profesorulu chiaru, in ultimulu seu buletinulu, face sa se presimta eruptiunea că apropiata: progresulu incetu dar' continuu a simptomeloru ce amu semnalatu, agitatiunea crescendă a sismografeloru și sguindurile ce se renoescu confirma acést'a supositiune.

Se pare ca acestu spectacolu a atrasu mass'a de straini ce se gramdescu acum in Neapole.

* *Lupulu.* — Cu intatiare prôsta, aspectu selbatecu, voce ingreditôre, mirosu nesuferitu, naturalu perversu, moravuri feroci, lupulu este unu animalu totu atātu de odiosu că si stricatoriu, inutilu chiaru dupa môrtea sea, căci pelea sea nu este intrebuintata de câtu pentru blani grosiere.

Lupulu esista in tóta Europ'a, afara de insulele britanice unde a fostu distrusu. Elu locuiesce nordulu Asiei, a Americi, și este de crediutu ca a patrunsu de pre vechiulu continentu in celu nou pre ghieturile Kamciatcei.

Abiă crede cineva in actele de ferocitate, de selbatacia rafinata a lupiloru.

In paduri, domeniulu seu, lupulu distruge tôte patrupelele, ori-cari aru fi mari séu mici. Cerbi, capriôre, gli-gani, iepuri, vulpi, paseri, ori-ce preda apuca este pre locu gâtuita, dusa la o parte și sfșiata.

Déca nu pôte mâncă totu, resturile suntu ingropate, nu pentru a se mai întôrce la ele, ci spre a face se dispara intru câtu-va urmele macelului.

Elu urmareste urm'a unui animalu totu atātu de bine că si unu ogariu, mirosindu, cautându, observându. Déca întâlnește nôptea vre-o turma întârdiata, o ôie s'a dusu. Elu o iă chiaru sub ochii pastorului.

Rigorile iernei inpingu pre lupi la pânda. Ei, ne mai gasindu nimicu de mâncare in paduri, se scobôra spre părțile locuite, se arunca asupr'a animaleloru domestice, stâruescu impregiurulu locuintieloru, rapescu anima-

lele și paserile, șgaria, sapa pamentulu sub porti și intra furiosi in stăule unde omôra totu. Dupa ce termina macelulu numai, si alege préda și o iă.

In ciud'a proverbulu ce pretinde ca lupii nu se mânânce între ei, se pôte afirmă ca lupii singuri, absolutu singuri se sfășie între ei in tempu de fôme. Carnea loru este atātu de rea, mirosulu loru atātu de patrundietoriu, in câtu nu place tuturoru animaleloru fâra esceptiune. Numai lupulu i place carnea asemenului seu. Trebuie sa mai spunemu ca nici unu animalu n'are mai putiena repugnantia de câtu elu pentru carniurile corupte, infectate, imunde, pre cari le absorbă cu lacomia.

Lupulu nu se mesôra cu omulu de câtu cându e inpinsu de fôme in tempu de ierni grele. „V. C.“

Burs'a de Vien'a.

Din 18 Februariu (1 Mart.) 1876

Metalicele 5%	695	—
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	72	75
Imprumutulu de statulu din 1860	111	50
Actiuni de banca	884	—
Actiuni de creditu	176	—
London	114	50
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	77	50
„ „ „ Temisiorene	76	75
„ „ „ Ardelenesci	77	25
„ „ „ Croato-slavone	—	—
Argintu	102	30
Galbinu	5	39 1/2
Napoleonu d'auru (poli)	9	17

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de capelanu in comun'a bisericesca gr. or. din Secarembu, protopresbiteratulu Gioagiului II-le se escrie concursu pâna in 14 Martie 1876.

Emolumentele suntu:

1. Venitul stolaru dela 160 familii in suma circiter de 100 fl. v. a.
2. Salariu ficsu 100 fl. v. a.
3. Unu jugeru pamentu.
4. Unu jugeru gradina cu pomi și pentru legumi.
5. Locuintia libera și 4 orgii lemne de focu.

6. Facendu servitiulu de notariu la scaunulu protopr. respectivu, va primi o remuneratiune annale de 50 fl. v. a.

Doritorii de a ocupă acést'a statiune, voru asterne petitiunile loru instruite conformu statutului organicu pâna la terminulu mai susu indicatu la subscrisululu oficiu protopresbiterale.

Secarembu 3 Fauru 1876.

Oficiulu protopresbiterale.

Sabinu Piso,

(2—3)

protopr.

Nr. I. 41/1876.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de notariu comunale in Vale, lângă Saliste se escria concursu cu terminu pâna in 20 Martiu a. c. st. n.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu annale de 300 fl. v. a., cuartiru liberu și 3 orgii de lemne precum și o suma apossimativa de 60 fl. pentru diverse lucruri scripturistice.

Petitiunile pentru obtinerea acestui postu provediute cu documentele necesarie despre studiile facute, despre pracs'a de pâna acum și despre cunoscenti'a perfecta a limbei române, și déca se pôte si a altoru limbi din patria suntu a se adresă pâna la terminulu indicatu la subscrisululu inspectoratu.

Sabiui 18 Februariu 1876.

Inspectoratulu cercuale alu Salistei.

3—3